

REPUBLIKA HRVATSKA
BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA

Upravni odjel za poljoprivredu

IZVJEŠĆE O STANJU U POLJOPRIVREDI NA PODRUČJU BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE U 2016.

- I. ANALIZA POLJOPRIVREDE BPŽ U 2016.**
- II. ANALIZA POTICAJNIH MJERA VLADE RH NA
PODRUČJU BPŽ U 2016.**

Slavonski Brod, 2017.

Na temelju članka 56. Statuta Brodsko-posavske županije (Službeni vjesnik Brodsko-posavske županije br. 15/13-pročišćeni tekst), Župan Brodsko-posavske županije donio je sljedeći

ZAKLJUČAK

u povodu razmatranja Izvješća o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2016. s Analizom poljoprivrede Brodsko-posavske županije i Analizom poticajnih mjera Vlade Republike Hrvatske na području Brodsko-posavske županije u 2016.

Prihvaća se Izvješće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2016. s Analizom poljoprivrede Brodsko-posavske županije i Analizom poticajnih mjera Vlade Republike Hrvatske na području Brodsko-posavske županije u 2016., te upućuje Županijskoj skupštini na raspravu i usvajanje.

KLASA: 023-01/17-01/370
URBROJ: 2178/1-11-01/17-1
Slavonski Brod, 5. srpnja 2017.

Dostaviti:

1. Predsjedniku Županijske skupštine
2. Dosje
3. Dokumentacija
4. Pismohrana

REPUBLIKA HRVATSKA
BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA
UPRAVNI ODJEL ZA POLJOPRIVREDU

Klasa: 023-01/17-01/261
Ur.broj: 2178/1-05-17-02

Slavonski Brod, 04. srpnja 2017.

ŽUPAN
- ovdje -

ŽUPANIJSKA SKUPŠTINA
- ovdje -

PREDMET: Izvješće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2016.
- dostavlja se

Poštovani,

U privitku dopisa dostavljam Vam Izvješće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2016. godini s Analizom poljoprivrede BPŽ u 2016. i Analizom poticajnih mjera Vlade RH na području BPŽ u 2016. godini na raspravu i usvajanje.

S poštovanjem,

PROČELNIK

Zeljko Burazović, mag.ing.agr.

REPUBLIKA HRVATSKA
BRODSKO-POSAVSKA ŽUPANIJA

UPRAVNI ODJEL ZA POLJOPRIVREDU
KLASA: 023-01/17-01/261
URBROJ: 2178/1-05-17-02

Slavonski Brod, 04. srpnja 2017.

IZVJEŠĆE
o stanju u poljoprivredi na području
Brodsko-posavske županije u 2016.

I. Analiza poljoprivrede BPŽ u 2016.

II. Analiza poticajnih mjera Vlade RH na području BPŽ u 2016.

Slavonski Brod, srpanj 2017. godine

SADRŽAJ:

Str.

I. Analiza poljoprivrede Brodsko-posavske županije u 2016.

1. Uvod	3
2. Upisnik poljoprivrednih gospodarstava	3
3. Raspolaganje državnim poljoprivrednim zemljište u BPŽ.....	5
4. Pregled financijskih rezultata poljoprivrede BPŽ u 2016.....	9
5. Vanjsko trgovinska razmjena poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda	11
6. Aktivnosti i programi BPŽ za razvoj poljoprivrede.....	12

II. Analiza poticajnih mjera Vlade RH na području BPŽ u 2016.

1. Mjere unutar programa izravnih plaćanja 2015.-2020.	14
2. Biljna proizvodnja	16
3. Isplaćene potpore poljoprivredi u RH po županijama u 2016.....	18
4. Ekološka poljoprivreda	19
5. Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje.....	19
5.1. Govedarstvo	19
5.2. Svinjogojstvo	21
5.3. Izvorne pasmine svinja	22
5.4. Ovčarstvo	22
5.5. Kozarstvo	23
5.6. Peradarstvo	23
5.7. Konjogojstvo	23
5.8. Pčelarstvo	25
6. Obnavljanje i održavanje kanala III i IV reda	25
7. IPARD Program	25
8. Program ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014. – 2020. godine	26
9. Program ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014.-2020. Mjera 5.	28
10. Rekapitulacija realiziranih izravnih plaćanja i potpora u poljoprivredi BPŽ 2014.-2016.....	29
11. Zaključna razmatranja	31

Za izradu materijala "Izvešće o stanju u poljoprivredi na području Brodsko-posavske županije u 2016. godini" korišteni su slijedeći izvori podataka:

1. Ministarstvo poljoprivrede
2. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
3. Hrvatska poljoprivredna agencija
4. Agencija za poljoprivredno zemljište
5. Financijska agencija (FINA), Slavonski Brod
6. Hrvatska gospodarska komora, Županijska komora Slavonski Brod
7. Državni zavod za statistiku

Materijal obradio savjetnik Dejan Jurić, mag.ing.agr., a izvjestitelj na kolegiju Župana, radnim tijelima i sjednici Županijske skupštine je Željko Burazović, mag.ing.agr., pročelnik Upravnog odjela za poljoprivredu Brodsko-posavske županije.

I. ANALIZA POLJOPRIVREDE BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE U 2016.

1. Uvod

Prema podacima iz Statističkog ljetopisa iz 2005. godine ukupna površina poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj je 2.695.037 ha, a od toga je u vlasništvu države 738.125 ha ili 27,38%, a 1.956.912 ha ili 72,62% koriste obiteljska poljoprivredna gospodarstva. Ukupna poljoprivredna površina u Brodsko-posavskoj županiji je 115.421 ha od toga u vlasništvu države 43.879,37 ha (38,02%), dok je u privatnom vlasništvu 71.541,63 ha poljoprivrednog zemljišta (61,98%). Strane osobe iz Europske unije i Europskog ekonomskog prostora neće moći stjecati vlasništvo nad poljoprivrednim zemljištem punih sedam godina od 01. srpnja 2013. godine i pristupanja Hrvatske u članstvo Europske unije, uz mogućnost produljenja tog roka dodatne tri godine.

U strukturi zasijanih površina prema podnesenim zahtjevima za izravna plaćanja najveći dio čine žitarice 57,60 %, krmno bilje, livade i pašnjaci 17,34 %, uljarice 15,91 %, višegodišnji nasadi 3,77 % te površine koje se ne koriste u poljoprivredne svrhe 3,59 %.

2. Upisnik poljoprivrednih gospodarstava

U Brodsko-posavskoj županiji je prema podacima iz 2003. godine 20.704 kućanstava bavi se poljoprivrednom proizvodnjom, odnosno gospodare sa 81.903 ha poljoprivrednih površina, ali je veličina posjeda na žalost kod **15.310 obiteljskih gospodarstava ispod 3 ha (73,95 %)**.

Poljoprivrednom proizvodnjom bave se 90 pravnih osoba registriranih za poljoprivrednu djelatnost gdje je također vidljiva usitnjenost posjeda odnosno potreba za okrupnjavanjem poljoprivredne proizvodnje. Od tog broja 27 ili 30,68% poslovnih subjekata posjeduju više od 100 ha.

Pregled upisanih gospodarstava u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava daje se u tablici 1.

Tablica 1. Broj poljoprivrednih gospodarstava prema tipu

Red. broj	Tip gospodarstva	Broj upisanih gospodarstava			Indeks 16./15.
		2014.	2015.	2016.	
1.	Obiteljsko gospodarstvo	7.440	7.467	7.163	95,93
2.	Obrt	138	138	128	92,75
3.	Trgovačko društvo	88	90	80	88,88
4.	Zadruga	15	14	10	71,43
5.	Ostalo	8	8	8	100
Ukupno gospodarstava BPŽ		7.689	7.717	7.389	95,75
Ukupno gospodarstava RH		185.965	178.747	170.515	95,39

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2016.)

U Republici Hrvatskoj u 2016. godini u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava bilo je upisano ukupno 170.515 poljoprivrednih gospodarstava, od čega ih je 7.389 (4,33%) s područja Brodsko-posavske županije. Poljoprivredna gospodarstva Brodsko-posavske županije najvećim dijelom čine obiteljska poljoprivredna gospodarstva (96,94%), zatim slijede obrti (1,73%), trgovačka društva (1,08%), zadruge (0,13%) te ostali oblici poljoprivrednih gospodarstava (0,12%), što odgovara raspodjeli na razini Republike Hrvatske. U odnosu na prethodnu godinu, broj upisanih poljoprivrednih gospodarstava u 2016. godini u Brodsko-posavskoj županiji smanjio se za 4,25%, dok se na državnoj razini smanjio za 4,61%.

Najčešća vrsta uporabe zemljišta je oranica od 59.805 ha ili 90% poljoprivrednih površina. Brodsko-posavska županija posjeduje sveukupno 66.366 ha površina, što čini 5,96% ukupnih poljoprivrednih površina na razini Republike Hrvatske koje iznose 1.113.520 ha, kako je prikazano u tablici 2.

Tablica 2. – Prikaz površina ARKOD parcela prema vrsti uporabe zemljišta u 2016. godini

Vrsta uporabe zemljišta	Površina (ha)	
	Brodsko-posavska županija	Republika Hrvatska
Oranica	59.805	849.815
Staklenik na oranici	15	576
Livada	1.697	92.565
Pašnjak i krški pašnjak	1.857	23.117
Krški pašnjak	0	72.981
Vinogradi	249	19.989
Iskrčeni vinogradi	4	795
Maslinik	0	17.467
Voćne vrste	2.652	31.144
Kultura kratkih ophodnji	1	110
Rasadnik	12	316
Mješani trajni nasadi	8	2.130
Ostalo zemljište	49	2.514
Ukupno:	66.366	1.113.520

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (2016.)

3. Raspolaganje državnim poljoprivrednim zemljištem u Brodsko-posavskoj županiji

Prema podacima iz Agencije za poljoprivredno zemljište u zadnje 3 godine na području Brodsko-posavske županije bila je slijedeća provedba raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem:

2013. godina – ukupno 6.753,4397ha od čega:

Zakup na 50. god. – 52,3473ha i

Privremeno raspolaganje do 5. god. – 6.701,0924 ha

2014. godina – ukupno 1.692,7267ha od čega:

Zakup na 50. god. – 411,8767ha

Zakup na 50. god. ribnjaci – 1.270,8500ha

Privremeno raspolaganje do 5. god. – 10,0000ha

2015. godina – 1.743,4539 ha od čega:

Zakup na 50. god. – 58,3700ha

Privremeno raspolaganje do 5. god. – 482,4126ha

Prodaja izravnom pogodbom – 8,0400 ha

Davanje na korištenje – stočari – 1.194,6313 ha

2016. godina – 2.324,93 ha od čega:

Zakup na 50 godina (Dragalić i Sikirevci) – 55,068 ha

Privremeno korištenje temeljem mirnog posjeda – 1.261,54 ha

Privremeno korištenje temeljem isteklih ugovora o zakupu – 1.008,33 ha

Tablica 3. Pregled raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem

Oblik raspolaganja	Zbroj površina (ha)	Udio u ukupnom (%)
Koncesija	1.520,4859	5,35
Prodaja državnog zemljišta	6.748,4936	23,74
Dugogodišnji zakup	1.779,2176	6,26
Privremeno korištenje temeljem mirnog posjeda	1.261,5400	4,44
Privremeno korištenje temeljem isteklih ugovora o zakupu	1.008,3300	3,55
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta	4.020,6123	14,14
Zakup	9.899,3105	34,82
Zakup ribnjaka	1.861,0528	6,55
Zakup zajedničkih pašnjaka	331,665	1,17
UKUPNO	28.430,7077	100

Od ukupno 43.879,37 ha prema Programima raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem na području 28 jedinica lokalne samouprave Brodsko posavske županije, iz tablice 3. vidljivo je da se raspolagalo sa 28.430,7077 ha ili 64,79%.

Tijekom 2016. godine zaključeno je 146 ugovora o privremenom korištenju zaključenih temeljem mirnog posjeda ukupne površine od 1.261,54 ha te 55 ugovora o privremenom korištenju zaključenih temeljem isteklih ugovora o zakupu ukupne površine od 1.008,33 ha na području jedinica lokalne samouprave kako je prikazano u tablici 4.:

Tablica 4. Privremeno korištenje poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu RH na području BPŽ (2016. godina)

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. Ugovora	Zbroj od površina (ha)
BEBRINA	7	86,6622
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	7	86,6622
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
BRODSKI STUPNIK	3	9,5024
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	1	2,6340
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	2	6,8684
BUKOVLJE	16	44,2037
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	16	44,2037
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
CERNIK	0	0,0000
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
DAVOR	1	413,4629
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	1	413,4629
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
DONJI ANDRIJEVCI	12	129,6424
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	6	44,0471
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	6	85,5953
DRAGALIĆ	11	36,8738
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	11	36,8738
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
GARČIN	22	128,9647
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	11	36,8738
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	11	92,0909
GORNJA VRBA	6	145,3282
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	99,5761
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	2	45,7521
GORNJI BOGIĆEVCI	4	24,7373
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	24,7373
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
GUNDINCI	6	48,7383
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	6	48,7683
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
KLAKAR	4	148,6558
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	148,6558
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
NOVA KAPELA	9	54,5694
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	5	12,5051
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	4	42,0643

Jedinica lokalne samouprave / oblik raspolaganje	Broj zaklj. Ugovora	Zbroj od površina (ha)
OKUČANI	0	0,0000
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
OPRISAVCI	12	61,4723
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	11	34,1297
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	1	27,3426
ORIOVAC	17	112,6991
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	14	28,4702
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	3	84,2289
PODCRKAVLJE	4	4,0353
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	4,0353
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
REŠETARI	0	0,0000
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	0	0,0000
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
SIBINJ	7	248,9931
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	7	248,9931
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
SIKIREVCI	2	12,7834
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	2	12,7834
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
STARA GRADIŠKA	4	56,3724
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	56,3724
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
STARO PETROVO SELO	7	231,8908
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	2	36,5039
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	5	195,3869
VELIKA KOPANICA	38	433,1139
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	18	46,7678
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	20	386,3461
VRBJE	4	16,4335
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	4	16,4335
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
VRPOLJE	3	6,9362
Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta temeljem mirnog posjeda	3	6,9362
Zaključeni ugovori o privremenom korištenju temeljem isteklih ugovora	0	0,0000
UKUPNO	201	2.269,8703

Izvor, Agencija za poljoprivredno zemljište

3.1. Koncesija

Zaključeno je 8 ugovora o koncesiji na rok od 30 godina u ukupnoj površini od 1.520,48 ha i godišnjom naknadom od 686.351,87 kn.

Tablica 5. Tabelarni pregled Ugovora o koncesiji

NAZIV PRAVNE OSOBE	UKUPNO UGOVORA	DATUM SKLAPANJA UGOVORA	OPĆINA GRAD	POVRŠINA U HA	GODIŠNJA NAKNADA U KN
AGRO-KADIĆ D.O.O.	1	30.06.2009.	V.Kopanica/Gundinci	144,1288	70.719,46
EURO TIM D.O.O., ORIOVAC	1	05.09. 2006.	BRODSKI STUPNIK	359,7158	110.000,00
	2	24.10.2008.	SIBINJ	446,1168	280.507,22
	UKUPNO EURO TIM D.O.O.			805,8326	390.507,22
KARAVIDOVIĆ D.O.O.	1	12.3.2009.	GUNDINCI	89,8164	42.035,34
ORKIĆ D.O.O.	1	12.03.2009.	GUNDINCI	100,6978	38.614,40
PPK D.O.O. NOVA GRADIŠKA	1	20.06.2006.	DAVOR	240,0458	88.000,00
	1	30.10.2006.	DRAGALIĆ	139,9645	56.475,45
	UKUPNO PPK N. GRADIŠKA			380,0103	144.475,45
UKUPNO	8	UKUPNO		1.520,4859	686.351,87

Izvor, Agencija za poljoprivredno zemljište

3.2. Dugogodišnji zakup

U 2016. godini na području Općine Dragalić i Sikirevci zaključeno je 6 ugovora za zakup na 50 godina u ukupnoj površini od 55,068 ha.

Sveukupno je zaključeno 16 ugovora za dugogodišnji zakup u površini od 1.834,2856 ha s godišnjom naknadom od 1.948.041,76 kn.

Tablica 6. Tabelarni pregled zaključenih ugovora o dugogodišnjem zakupu

NAZIV PRAVNE OSOBE I ADRESA	UKUPNO UGOVORA	DATUM SKLAPANJA UGOVORA	OPĆINA	POVRŠINA U HA	GODIŠNJA NAKNADA U KN
AGROVRPOLJE D.O.O.	1	18.05..2011.	VRPOLJE	92,6143	113.897,06
PZ ZBOR	1	27.05.2011.	VRPOLJE	88,3158	108.610,78
KULAŠ D.O.O.	1	03.06.2011.	VRPOLJE	29,0520	35.728,14
PZVOČAR ČAJKOVCI	1	03.06.2011.	VRPOLJE	61,9415	76.175,66
ŠIRJAN D.O.O.	1	25.07.2011.	NOVA GRADIŠKA	365,7104	432.050,26
LUMA PROM D.O.O.	1	11.01.2011.	REŠETARI	101,9662	60.000,00
GOLF D.O.O.	1	06.05.2011.	STARO P. SELO	215,3192	176.899,50
STOČAR	1	13.07.2012.	STARO P. SELO	281,7585	218.633,10
PPK D.O.O.	1	09.05.2013.	STARO P. SELO	410,7122	539.017,94
PROIZVODNJA BABIĆ	1	07.07.2012.	STARO P. SELO	131,8275	187.029,32
	1	2016.	DRAGALIĆ	11,7898	
	5	2016.	SIKIREVCI	43,2782	
UKUPNO	16	UKUPNO		1.834,2856	1.948.041,76

Izvor : Agencija za poljoprivredno zemljište

4. Pregled financijskih rezultata poljoprivrede Brodsko-posavske županije u 2016. godini

Gospodarstvo Brodsko-posavske županije u 2016. godini ostvarilo je 8,4 milijardi kuna ukupnih prihoda što je povećanje za 6,05 % u odnosu na ostvarene prihode u 2015. godini.

U ukupnoj ostvarenoj dobiti gospodarstva Brodsko-posavske županije za 2016. godinu prema podacima prikazanim u tablici 7. od 363,8 milijuna kuna poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo participiraju sa 20,3 milijun kuna (5,58%). U ukupnim gubicima od 222,1 milijuna kuna gospodarstva županije, poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo sudjeluju s 7,5 milijuna kuna (3,40%).

Poljoprivreda je u ukupnom pozitivnom financijskom rezultatu gospodarstva Županije poslovala pozitivno s iznosom od 12,8 milijuna kuna, odnosno 9,01 % u ukupnom pozitivnom rezultatu od 141,7 milijuna kuna, što je povećanje za 4,03 milijuna kuna ili 46,18% u odnosu na 2015. godinu.

Ostvareni pozitivni učinci ogledaju se u slijedećim pokazateljima:

1. U ukupnom broju poduzetnika Brodsko-posavske županije od 1.849 u području poljoprivrede, šumarstva i ribarstva djeluje 125 poduzetnik (6,76 %), od kojih je 81 poslovalo s dobiti, a 44 s gubitkom.
2. broj zaposlenih u poljoprivredi je 854 što u ukupnom broju zaposlenih BPŽ od 16.253 čini 5,25% s prosječnom neto plaćom od 3.751 kn što je u odnosu na prosjek od 4.564 kn prosječne mjesečne neto plaće u županiji, predstavlja indeks 82,18.
3. Prvih deset poduzetnika prema veličini ukupnog prihoda u 2015. godini realiziralo je 2,5 milijardi kuna ili 29,76% ukupnog prihoda gospodarstva Brodsko-posavske županije, koji je iznosio 8,4 milijardi kuna. Najuspješniji poduzetnici iz područja poljoprivredno-prehrambene proizvodnje bile su privatne tvrtke Vindon d.o.o. Slavonski Brod s 176,7 milijuna kuna (2,09%), Slavonija slad d.o.o. Nova Gradiška s ukupnim prihodom od 161,9 milijuna kuna (1,92%), i Prvča PZ Nova Gradiška s ukupnim prihodom od 158,1 milijuna kuna (1,87% u odnosu na ukupan prihod). Tri tvrtke su ukupno ostvarile 496,8 milijuna kuna što je udio od 5,89% u ukupnom prihodu Brodsko-posavske županije.
4. Prvih deset poduzetnika u županiji prema veličini dobiti u 2016. godini realiziralo je 124,1 milijuna kuna ili 34,11% ukupne dobiti razdoblja gospodarstva BPŽ, koja je iznosila 363,8 milijuna kuna. Kao najuspješniji poduzetnik iz područja poljoprivredno-prehrambene proizvodnje bila je samo tvrtka Slavonija slad d.o.o. Nova Gradiška s 13,7 milijuna kuna, što je udio od 3,77% u ukupnoj dobiti Brodsko-posavske županije.

5. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda

Tablica 8. Vanjskotrgovinska razmjena poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda

	IZVOZ USD	UVOZ USD	RAZLIKA USD	Pokrivenost (%) uvoza izvozom
1995.	518.167.953	929.237.476	-411.069.523	55,8
1996.	531.889.881	924.207.606	-392.317.725	57,5
1997.	537.840.796	1.003.169.631	-465.328.835	53,6
1998.	528.855.983	850.726.425	-321.870.442	62,2
1999.	418.373.159	696.269.702	-277.896.543	60,1
2000.	405.937.395	686.767.239	-280.829.844	59,1
2001.	469.698.590	845.140.428	-375.441.838	55,6
2002.	557.951.907	999.777.417	-441.825.510	55,8
2003.	768.316.578	1.255.911.859	-487.595.281	61,2
2004.	740.140.962	1.454.745.834	-714.604.872	50,9
2005.	920.441.585	1.615.674.771	-695.233.186	56,9
2006.	1.190.317.804	1.847.682.490	-657.364.686	64,4
2007.	1.312.981.088	2.149.987.311	-837.006.223	61,1
2008.	1.399.000.000	2.625.000.000	-1.226.000.000	53,3
2009.	1.360.000.000	2.239.000.000	-879.000.000	60,7
2010.	1.355.000.000	2.168.000.000	-813.000.000	62,5
2011.	1.560.000.000	2.592.000.000	-1.032.000.000	60,2
2012.	1.593.555.000	2.531.957.000	-938.402.000	62,9
2013.	1.499.000.000	2.700.000.000	-1.201.000.000	55,5
2014.	1.735.000.000	3.056.000.000	-1.321.000.000	56,8
2015.	1.723.000.000	2.797.000.000	-1.074.000.000	61,6
2016.	1.931.000.000	2.896.000.000	-965.000.000	66,6

Izvor: DZS, Obrada: HGK - Sektor za poljoprivredu, prehrambenu industriju i šumarstvo

Prema prikazanim pokazateljima u tablici 8., u 2016. godini izvoz poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda iznosio je 1.931 milijarde USD, a uvoz u Republiku Hrvatsku 2.896 milijarde USD čime je ostvarena negativna razlika od 965 milijuna USD. Prema istom razdoblju 2015. godine vrijednost izvezenih poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda veća je za 208 milijuna USD (12%), a uvezenih za 99 milijuna USD (4%).

U konačnici je 2016. ostvarena negativna vanjskotrgovinska razmjena poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u iznosu od 965 milijuna USD, a pokrivenost uvoza izvozom sa 66,6%, što je povećanje za 5% u odnosu na 2015. godinu.

Iako je u 2016. godini najveća pokrivenost uvoza izvozom u 22 godine praćenja vanjsko trgovinske razmjene, potrebno je i dalje ulagati i poticati proizvodnju i izvoz poljoprivrednih proizvoda u cilju povećanja njezine konkurentnosti.

Najznačajniji izvozni proizvodi u promatranom razdoblju su šećer od šećerne repe i trske (8,5%), čokolada i drugi proizvodi sa kakom (5,7%), riba svježa ili rashlađena s udjelom od (5,2%), kukuruz (4,7%), itd.

Najznačajniji uvozni proizvodi su: svinjsko svježe meso, rashlađeno ili zamrznuto s udjelom od 6,2%, čokolada i drugi proizvodi s kakaom (4,7%), pripravci što ih se rabi za prehranu životinja (4,5%), kruh, peciva, kolači i ostali pekarski proizvodi (4,5%), razni prehrambeni proizvodi (3,7%), sir i skuta (3,0%) itd.

6. Aktivnosti i programi Brodsko-posavske županije za razvoj poljoprivrede

Aktivnosti Upravnog odjela poljoprivredu Brodsko-posavske županije tijekom 2016. godine realizirane su u iznosu od 3.124.176,44 kn, odnosno 94,57 % od planiranih 3.303.417,05 kn

I. U cilju daljnjeg povećanja poljoprivredne proizvodnje kao i konkurentnosti poljoprivrede Upravni odjel za poljoprivredu Brodsko-posavske županije u partnerskom odnosu s Hrvatskim vodama provodi slijedeće projekte navodnjavanja:

1. Pilot projekt navodnjavanja na području Brodsko-posavske županije Sustav navodnjavanja Orubica na 326 ha

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju je 02. svibnja 2017. godine donijela Odluku o prihvatljivosti kojom je korisniku Brodsko-posavskoj županiji za prihvatljive troškove, ulaganje u gradnju cjelovitog sustava navodnjavanja SN ORUBICA odobrila najviši iznos potpore koji iznosi 45.283.895,00 kuna.

U četvrtak, 11. svibnja 2017. godine u Zagrebu su župan Brodsko-posavske županije Danijel Marušić i ravnateljica Agencije za plaćanje u poljoprivredi ribarstvu i ruralnom razvoju Matilda Copic potpisali Ugovor o financiranju operacije 4.3.1. „Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja“ u provedbi mjere M04 „Ulaganja u fizičku imovinu“, Podmjere 4.3. „Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020..

Projekt je trenutno u pripremi za odabir izvođača radova na građenju građevine (izrada Dokumentacije o nabavi u tijeku) kojega od početka vode Hrvatske vode kao Komisionar za račun Investitora BPŽ.

2. Za sustav navodnjavanja JASINJE izrađena preinvesticijska studija u sklopu kojeg je izrada Idejnog projekta i Studije izvodljivosti za sustav navodnjavanja Slobodnica na 2.305 ha i sustav navodnjavanja Oriovac na 608 ha. Prema podacima iz Idejnog projekta i Studije izvodljivosti procijenjena vrijednost SN Slobodnica iznosi 75.428.969 s PDV-om, dok SN Oriovac iznosi 29.655.972 s PDV-om.

Na održanom sastanku 08.12.2016. godine u Višnjici u svezi provedbe projekata sustava navodnjavanja, napose na poljoprivrednim površinama koja su klasificirana kao ograničeno pogodna tla za navodnjavanje uključujući SN Slobodnica i SN Oriovac, donesen je slijedeći zaključak:

- da se prije nastavka izrade projektne dokumentacije za sustave navodnjavanja na poljoprivrednim površinama koja su klasificirana pod oznakom P-3 (ograničeno pogodna tla) i N-1 (privremeno nepogodna tla), prvo riješi prethodno pitanje u smislu izgradnje cijevne drenaže i sustava detaljne melioracijske odvodnje i podizanje klase pogodnosti tla u P-1 (pogodna tla) i/ili P-2 (umjereno pogodna ili umjereno ograničeno pogodna tla).

Za izradu projektne dokumentacije sustava navodnjavanja Orubica, Slobodnica i Oriovac realizirano je **524.556,05 kn**.

II. S pozicija Upravnog za poljoprivredu u iznosu od **2.264.494,15 kn** financiraju se i potiču ulaganja u programe iz biljne i stočarske proizvodnje:

1. Regionalni centar za biotehnoška istraživanja i razvoj Brodsko – posavske županije d.o.o.
2. Razvoj lovstva i obnova matičnog fonda divljači
3. Troškovi operativne provedbe obrane od tuče
4. Potpora radu 3 LAG-a: Zapadna Slavonija, Posavina i Slavonska Ravnica
5. Program mjera protiv trihineloze i ostalih zaraznih bolesti svinja te neškodljivo uklanjanje životinjskog otpada
6. Troškovi uzgoja rasplodnih nazimica putem Svinjogojske udruge Brodsko-posavske županije
7. Provođenje programa poboljšanja isplativnosti proizvodnje mlijeka na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima primjenom analitike stočne hrane putem HPA te Sporazuma o provedbi istraživačkog projekta „Razvoj predikcijskih modela za optimizaciju managementa mliječnih farmi na području Brodsko-posavske županije tijekom 2015. – 2017. godine putem Poljoprivrednog fakulteta iz Osijeka;
8. Utrošena sredstva za naplatu dospjelih potraživanja od strane banaka za zajmove danih poljoprivrednim proizvođačima
9. Povećanje broja svinja i poboljšanje kvalitete svinjskog mesa na obiteljskim gospodarstvima Brodsko-posavske županije
10. Rad konjogojskih i ostalih udruga poljoprivrednika
11. Kontrola plodnosti tla
12. Sufinanciranje monitoringa kvalitete meda

III. Ostale aktivnosti

Tekuće donacije u iznosu od **80.337,50 kn** odnose se na:

- sufinanciranje građevina detaljne melioracijske odvodnje
- Izrada katastra nekretnina
- usluge promidžbe i informiranja

IV. Upravni odjel za poljoprivredu kao nositelj gospodarskih manifestacije realizirao je **254.788,74 kn** za održavanje:

1. Međužupanijska stočarska izložba i Sijam „Slavonski Brod 2015.“
2. Poljoprivredno-poduzetničke ideje u Novoj Gradiški,
3. Županijsko natjecanje u oranju,
4. Izbor najuzornije seoske žene Brodsko-posavske županije,
5. te organiziranje nastupa obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava na sajmovima:
 - a) S klobasicom u Europu u Istri,
 - b) Proizvodi hrvatskog sela u Zagrebu i
 - c) Jesenski međunarodni bjelovarski sajam

II. ANALIZA POTICAJNIH MJERA VLADE RH NA PODRUČJU BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE U 2016.

1. MJERE UNUTAR PROGRAMA IZRAVNIH PLAĆANJA 2015.-2020.

Mjere potpore po površini: • Program osnovnog plaćanja • Zeleno plaćanje • Preraspodijeljeno plaćanje i • Potpora za mlade poljoprivrednike
Ostale mjere potpore: • Proizvodno vezana plaćanja i • Program za male poljoprivrednike

UVJETI ZA OSTVARIVANJE PRAVA NA IZRAVNA PLAĆANJA OD 2015.

Izravna plaćanja od 2015. godine može ostvariti samo **aktivni poljoprivrednik** koji obavlja poljoprivrednu djelatnost:

- proizvodnju, uzgoj ili sadnju poljoprivrednih proizvoda te uzgoj/držanje stoke, ili
- održavanje poljoprivredne površine u stanju pogodnom za pašu ili uzgoj:
 - a) košnja barem jednom godišnje,
 - b) na područjima u okviru Ekološke mreže održavanje površine prema uvjetima višestruke sukladnosti.

MINIMALNI ZAHTEVI ZA PRIMANJE IZRAVNIH PLAĆANJA:

- prihvatljiva površina poljoprivrednog gospodarstva je 1 hektar ili više (prava se neće dodjeljivati korisnicima koji imaju manje od 1 ha ukupno prihvatljivih površina).
- Poljoprivrednici koji nemaju navedeni min. površine (1ha) mogu ostvariti proizvodno-vezanu potporu u stočarstvu ako ona iznosi najmanje 760 kn.

MJERE POTPORE PO POVRŠINI

Osnovno pravo na plaćanje

U 2015. godini dodjeljuju se nova prava na plaćanja za prihvatljive prijavljene površine u zahtjevu za plaćanja.

Prihvatljiva površina za dodjelu prava:

- Obradivo zemljište (oranice),
- Trajni travnjak ili trajni pašnjak (površina trajnih travnjaka i pašnjaka za dodjelu prava na plaćanje određivat će se umnoškom ukupne površine ARKOD parcele i koeficijentom prihvatljivosti 1,0; 0,8; 0,6 i 0,4; 0,2) i
- Trajni nasad.

TKO MOŽE DOBITI PRAVA NA PLAĆANJE U 2015. GODINI?

- PG koja podnesu zahtjev i koja su primala izravna plaćanja u 2013. godini;
- PG koja za 2013. nisu primila izravna plaćanja, ali koja su do 15. 05. 2013. uzgajala voće, povrće, merkantilni krumpir, sjemenski krumpir, ukrasno bilje ili vinovu lozu;
- PG kojima su u 2014. dodijeljena prava na plaćanje iz nacionalne rezerve;
- PG koja nikada nisu imala prava na plaćanje, ali mogu dokazati da su do 15. 05. 2013. proizvodila, uzgajala ili sadila poljoprivredne proizvode, tj. onim PG koja mogu pružiti dokaz o aktivnoj proizvodnji na PG u 2013.

Zelena plaćanja

Od 1. siječnja 2015., u okviru programa osnovnog plaćanja, svi poljoprivrednici dužni su na svim prihvatljivim hektarima pridržavati se poljoprivrednih praksi korisnih za klimu i okoliš, što omogućava ostvarivanje **dodatnog iznosa („zeleno plaćanje“)** koje će ovisiti o vrijednosti osnovnog prava na plaćanje.

Prakse korisne za klimu i okoliš:

- raznolikost usjeva - samo za PG koja koriste više od 10 ha oranica
 - održavanje trajnih travnjaka
 - ekološki značajne površine (EZP) - samo za PG koja koriste više od 15 ha oranica (25 rali)
- obvezno osigurati min. 5 % EZP (ugar, postрни usjevi (siderati), mahunarke, živica, stabla, jarak, bara, pojas uz vodotok ili šumu....)

Preraspodijeljena plaćanja

Svi poljoprivrednici koji ostvaruju pravo na osnovno plaćanje ostvarit će dodatnu potporu po hektaru za prvih 20 prihvatljivih hektara.

PLAĆANJA ZA MLADE POLJOPRIVREDNIKE

- Pravo na plaćanje ostvarit će poljoprivrednik koji nije stariji od 40 godina u godini kada podnosi zahtjev za dodjelom prava na plaćanja i koji po prvi put osniva PG kao nositelj, ili je već osnovao PG unatrag pet godina prije podnošenja prvog zahtjeva za osnovnim plaćanjem,
- Mladi poljoprivrednik ostvaruje pravo na dodatna plaćanja za prvih 25 hektara u iznosu od 25 % nacionalnog prosječnog plaćanja po hektaru.
- Potpora se ostvaruje **za razdoblje do najviše pet godina**, računajući od trenutka kada je mladi poljoprivrednik postao nositelj PG (npr. PG osnovano 2013., potpora se može ostvarivati do 2017. godine).
- Minimalno srednjoškolsko obrazovanje poljoprivrednog, prehrambenog ili veterinarskog usmjerenja ili završena edukacija.

PLAĆANJA ZA MALE POLJOPRIVREDNIKE

- U programu mogu sudjelovati svi poljoprivrednici. Oni čiji ukupni godišnji iznos izravnih plaćanja ne prelazi 5.000 kn, automatski će biti uključeni u program, obaviješteni o okvirnom iznosu potpore i imati mogućnost odustati od programa do 15. 10. 2015. (i svake godine nakon toga).
- Mali poljoprivrednici će svake godine dobivati iznos prema stvarnom izračunu ukupnih izravnih plaćanja za 2015., ali najviše do 5.000 kuna. Taj izračun uključuje osnovno i zeleno plaćanje, preraspodijeljeno plaćanje, proizvodno vezane potpore i plaćanje za mlade poljoprivrednike.
- Poljoprivredna gospodarstva uključena u ovaj program izuzeta su od sankcija prilikom izračuna izravnih plaćanja u slučaju nepridržavanja uvjeta za zelena plaćanja i višestruke sukladnosti.

PROIZVODNO VEZANA PLAĆANJA – STOČARSTVO

Mliječne krave - grla upisana u JRDŽ - osim mesnih pasmina i njihovih križanaca

Tov junadi - sudjelovanje PG u Farmskom sustavu osiguranja kvalitete junećeg, janječeg i jarećeg mesa te grla koja su u trenutku izlučenja u JRDŽ-u starosti između 12 i 24 mj; evidentirano izlučenje na klanje u RH

Krave dojilje - grla mesne pasmine, kombinirane pasmine koja se uzgaja u mesnom tipu i njihovi križanci u prvom koljenu; utvrdit će se minimalno držanje teladi na PG

Ovce i koze - sudjelovanje PG u Farmskom sustavu osiguranja kvalitete junećeg, janječeg i jarećeg mesa; ovce i koze (odrasla ženska grla) koje su u trenutku podnošenja zahtjeva starije od 12 mj., ili su imale barem jedno evidentirano janjenje/jarenje u JRDŽ-u te koja su provela minimalni period na PG od dolaska do dana isporuke (31.1.-31.12.) sa gospodarstva; tijekom godine treba biti evidenti- rano izlučenje janjadi/jaradi u JRDŽ koja nisu mlađa od 12 mj. i nisu starija od 24 mj.

PROIZVODNO VEZANA PLAĆANJA - BILJNA PROIZVODNJA

Šećerna repa - minimalno 1 ha

Voće i povrće - minimalno 1 ha voćnjaka ili 1 ha povrtnjaka – minimalno 50 % vlastite proizvodnje plasirati kroz udruženja proizvođača (zadruge, proizvođačke grupe, proizvođačke

organizacije i dr.)

Proteinske krmne kulture - minimalno 1 ha (soja za stočnu hranu, stočni grašak, grahorice, djeteline, lucerna, stočni bob, smiljkita, lupina, esparzeta, DTS (sa više od 50 % djeteline).

PG moraju poštivati pravila višestruke sukladnosti na svim poljoprivrednim površinama u svom posjedu i/ili korištenju te za svu stoku bez obzira da li za isto traži potporu ili ne.

2. Biljna proizvodnja

Iz tablice 9. vidljiv je prikaz poljoprivrednih površina po kulturama u 2016. godini prijavljenih u sustav za izravna plaćanja Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Visinu isplaćenih sredstava za Brodsko-posavsku županiju po pojedinačnoj poljoprivrednoj kulturi nije moguće prikazati budući su podaci Agencije obuhvaćeni ukupnim iznosom izravnih plaćanja za biljnu i stočarsku proizvodnju koja su u 2015. iznosila 180.301.870,54 kn kako je prikazano u tablica 26., što je povećanje za 2.331.549,03 kn ili 1,31% u odnosu na 2015. godinu.

Poljoprivredna proizvodnja u 2016. odvijala se na 63.071,71 ha što je povećanje za 1.101,46 ha ili 0,98 % poljoprivrednih površina u odnosu na 2015. godinu.

Najveće zasijanost poljoprivrednih površina u 2016. godini je tradicionalno sa žitaricama na 36.327,82 ha što je 1.856,77 ha ili 5,39 % više u odnosu na 2015. godinu. Žitarice čine najviši udio od 57,60% u ukupnim poljoprivrednim površinama. Dohodovnjija proizvodnja uljarica bila je na 10.032,62 ha što je povećanje za 1.210,51 ha ili 13,72 % u odnosu na 2015., a u ukupnim površinama participiraju s 15,91%. Kod uljarica zabilježena je smanjena proizvodnja soje na 4.586,75 ha (27,38%), dok je suncokreta na nešto nižoj razini iz prethodne godine na 1.536,62 ha ili 2,33%.

Površine pod krmnim biljem, livadama i pašnjacima iznose 10.939,17 ha što je za 717,73 ha manje ili 6,16 % u odnosu na 2015. Od krmnih kultura najveća proizvodnja i povećanje zabilježeno je kod djeteline i lecerne na 3.310,14 ha, ili 10,02 % više u odnosu na 2015.

Za višegodišnje nasade za izravna plaćanja zatraženo je za 2.376,71 ha što je povećanje za 14,56% u odnosu na prethodnu godinu. Od voćnih vrsta u odnosu na ukupno voće i voćne vrste najviše su zastupljeni nasadi oraha na 592 ha (27,64%), šljiva na 526,15 ha (24,52 %), mješani nasadi na 352,78 ha (16,44%) itd.

Već drugu godinu za redom smanjena je proizvodnja šećerne repe koja se u 2016. godini odvijala na 482,08 ha što je smanjenje za 161,75 ha ili 25,12 % u odnosu na 2015. godinu.

Budući su uvjeti i prava za ostvarivanje izravnih plaćanja za sjemensku proizvodnju isti kao i za ostale ratarske kulture, umjesto sjemenske proizvodnje prikazane su površine pod voćarskim kulturama.

Tablica 9. Poljoprivredne kulture i tražene površine za izravna plaćanja

Red. broj	Naziv kulture	2015.	2016.	Indeks povr. 15/16	Udio u uk. površ. %
		Tražena površina (ha)	Tražena površina (ha)		
1.	Pšenica	10.869,90	13.669,69	125,76	21,67
2.	Raž	5,62	21,47	382,03	0,03
3.	Tritikale	592,15	1.050,78	177,45	1,67
4.	Ječam	4.929,28	5.397,24	109,49	8,56
5.	Kukuruz	16.146,38	13.960,31	86,46	22,13
6.	Zob	1.836,36	1.957,37	106,59	3,10
7.	Proso i sirak	3,92	7,81	199,23	0,01
8.	Ostale žitarice	87,44	263,15	300,95	0,42
ŽITARICE		34.471,05	36.327,82	105,39	57,60
9.	Soja	6.316,34	4.586,75	72,62	7,27
10.	Suncokret	1.573,35	1.536,62	97,67	2,44
11.	Uljana repica	927,03	3.909,25	421,70	6,20
12.	Ostale uljarice	5,39	0,00	-	-
ULJARICE		8.822,11	10.032,62	113,72	15,91
13.	Djetelina i lucerna	3.008,70	3.310,14	110,02	5,25
14.	Djetelinsko travne smjese, trav. Smjese, trave i sud trava	1.800,14	1.667,64	92,64	2,64
15.	Soja za stočnu hranu	2.435,93	2.379,51	81,29	3,77
16.	Stočni kelj, grašak, sirak, repa, bob, heljda	711,77	262,66	36,90	0,42
17.	Livade	1.488,28	1.557,46	104,65	2,47
18.	Pašnjaci	1.666,07	1.717,51	103,09	2,72
19.	Ostalo krmno bilje	54,62	44,25	81,01	0,07
KRMNO BILJE, LIVADE I PAŠNJACI		11.656,90	10.939,17	93,84	17,34
20.	Šećerna repa	643,83	482,08	74,88	0,76
21.	Duhan	4,97	3,68	74,04	0,01
UKUPNO RATARSKE KULTURE		55.598,86	57.785,37	103,93	91,62
22.	Orah	-	592,98	-	0,94
23.	Šljiva	-	526,15	-	0,83
24.	Jabuka	-	249,08	-	0,39
25.	Lijeska	-	160,08	-	0,25
26.	Višnja	-	167,13	-	0,26
27.	Kruška	-	64,72	-	0,10
28.	Miješani nasad voćnih vrsta	-	352,78	-	0,56
29.	Ostale voćne vrste	1.848,67	32,10	-	0,05
UKUPNO VOĆE I VOĆNE VRSTE		1.848,67	2.145,02	116,03	3,40
30.	Vinogradi	226,01	231,69	102,51	0,37
UKUPNO VIŠEG. NASADI		2.074,68	2.376,71	114,56	3,77
UKUPNO POVRĆE		562,04	614,59	109,35	0,97
34.	Ljekovito bilje	7,12	28,44	399,44	0,05
35.	Ostalo industrijsko bilje (jasen, dud, kesten, ruža)	19,74	2,30	11,65	0,00
36.	Ne koristi se u polj. svrhe (ugar, šumarak)	4.199,20	2.264,30	53,92	3,59
SVEUKUPNO POLJ. POVRŠINA		61.970,25	63.071,71	100,98	100,00

Izvor: Agencija za plaćanje u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

3. Isplaćene potpore poljoprivredi u RH po županijama u 2016. godini

U tablici 10. prikazane su ukupno isplaćene potpore poljoprivredi u RH po županijama u 2016.

Tablica 10. Ukupno isplaćene potpore poljoprivredi po županijama u 2016.

Županija	Ukupno isplaćene potpore (kn)	Udio u ukupnim potporama %
1. Bjelovarsko-bilogorska	282.591.831,71	8,78
2. Brodsko-posavska	180.301.870,54	5,60
3. Dubrovačko-neretvanska	20.755.235,34	0,65
4. Grad Zagreb	57.059.998,12	1,77
5. Istarska	72.248.571,45	2,25
6. Karlovačka	91.356.094,62	2,84
7. Koprivničko-križevačka	232.312.319,44	7,22
8. Krapinsko-zagorska	55.754.118,08	1,73
9. Ličko-senjska	128.928.918,94	4,01
10. Međimurska	72.542.957,92	2,26
11. Osječko-baranjska	614.199.436,06	19,09
12. Požeško-slavonska	129.177.469,04	4,02
13. Primorsko-goranska	34.446.150,69	1,07
14. Sisačko-moslavačka	191.247.735,04	5,95
15. Splitsko-dalmatinska	63.433.023,00	1,97
16. Šibensko-kninska	53.594.323,40	1,67
17. Varaždinska	79.423.384,61	2,47
18. Virovitičko-podravska	267.643.529,00	8,32
19. Vukovarsko-srijemska	346.785.446,41	10,78
20. Zadarska	89.726.237,43	2,79
21. Zagrebačka	153.380.822,12	4,77
Ukupno RH	3.216.900.973,06	100,00

Izvor: Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju

S obzirom da odobravanje potpora na temelju jedinstvenih zahtjeva za 2016. godinu još nije u potpunosti završeno i administrativne kontrole su još uvijek u tijeku, iznosi potpora navedeni u tablicama su informativnog karaktera i temelje se na trenutnom stanju.

Prema pokazateljima za ukupno isplaćene potpore poljoprivredi u Republici Hrvatskoj po županijama, a uzimajući u obzir poljoprivredne površine, najmanje isplaćene potpore su u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, svega 20.755.235,34 kuna ili 0,65 % ukupnih potpora, a najviše u Osječko-baranjskoj županiji, 614.199.436,06 kuna ili 19,09 % ukupnih potpora u 2016. godini.

Ukupno isplaćene potpore poljoprivredi u Brodsko-posavskoj županiji iznosile su 180.301.870,54 kuna ili 5,60 % od ukupnih potpora.

4. Ekološka poljoprivreda

Posljednjih godina u poljoprivredi se naglasak stavlja na poticanje ekološke i integrirane proizvodnje. U Brodsko-posavskoj županiji registrirano je približno 300 fizičkih i pravnih ekoloških proizvođača koji su prema podacima iz 2016. godine zasnovali proizvodnju na 5.685,15 ha, što je 1.409,40 ha ili 32,96% više površina nego prethodne godine. Površine pod ekološkim načinom uzgoja u Brodsko - posavskoj županiji karakterizira trend kontinuiranog rasta, kakav je karakterističan i za cijelu Republiku Hrvatsku, kako je vidljivo u tablici 11.

Ekološkim proizvođačima Brodsko-posavske županije je u 2016. godini iz Državnog proračuna isplaćeno 5.451.641,21 kn, što je povećanje od 13,80 % u odnosu na 2015. godinu, a što je vidljivo u tablici 26.

Tablica 11. Biljna ekološka proizvodnja u periodu od 2011. do 2015. godine

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
BPŽ (ha)	3.596,65	2.636,75	2.622,01	3.110,00	4.275,75	5.685,15
RH (ha)	32.035,80	31.903,59	40.640,65	50.054,00	75.883,00	93.594,00

Izvor: Državni zavod za statistiku

5. Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje

5.1. Govedarstvo

Ukupan broj krava u Republici Hrvatskoj za 2016. godinu prema podacima iz Godišnjeg izvjeća za 2016. godinu Hrvatske poljoprivredne agencije iznosio je 167.628 krava i evidentno daljnji pad ukupnog broja krava za 4% u odnosu na prethodnu godinu koji je iznosio 174.805 krava. Prema pasminskoj strukturi krava simentalska pasmina tradicionalno je nazastupljenija sa 62,77%, holstein 24,21%, smeđa 2,72%, križanci za proizvodnju mesa i mlijeka 5,6% i 4,7% čine mesne i izvorne pasmine goveda.

Na području Brodsko-posavske županije u 2016. ukupno je bilo 5.546 krava što je 392 krava manje (6,61%) u odnosu na 2015. kada je bilo 5.938 krava.

Evidentirano je ukupno 4.111 krava simentalske pasmine, 784 krava holstein pasmine, 20 krava smeđe pasmine.

U županiji se uz navedene mliječne i kombinirane pasmine nalazi 435 krava mesnih pasmina, 136 krava križanog uzgoja i 60 krava izvornih i zaštićenih pasmina slavonsko-srijemskog podolca (8 stada).

Brodsko-posavskoj županiji tijekom 2016. godine 242 isporučitelja (tablica 12.) isporučilo je ukupno 13.115.002 kg kravljeg mlijeka (tablica 13.). Evidentan je pad isporučitelja mlijeka sa 500 u 2012. na 242 u 2016. godini što znači da se tijekom petogodišnjeg razdoblja 258 ili 51,60% obiteljskih poljoprivrednih prestalo baviti stočarskom proizvodnjom.

Struktura proizvođača kravljeg mlijeka u 2016. godini na području Brodsko-posavske županije (tablica 14.) pokazuje da je njih 162 isporučilo do 50.000 kg kravljeg mlijeka godišnje (ukupno 3.102.175 kg), a 80 gospodarstava je isporučilo iznad 50.000 kg mlijeka godišnje (10.012.827 kg).

Također, nastavlja se daljnje smanjenje isporučenog mlijeka sa 19.846.018 kg u 2012. na 13.115.002 kg u 2016. godini te smanjenje za petogodišnje razdoblje iznosi 6.731.016 kg ili 33,92%. Postignuti su zadovoljavajući rezultati s 96 % EU kvalitete s udjelom od 2,7% isporučenog mlijeka u ukupnim količinama isporučenog mlijeka RH.

U Brodsko-posavskoj županiji nalazi se ured HPA u Slavanskom Brodu koji na području županije prikuplja i u SLKM dostavlja uzorke pojedinačnih životinja koje su u kontroli mliječnosti.

Tablica 12 . Broj isporučitelja kravljeg mlijeka

Županija	Broj isporučitelja mlijeka					Udio u 2016. (%)	Indeks 2016./ 2016.
	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.		
Brodsko – posavska	500	417	376	319	242	2,89	75,86
RH	14.874	12.639	11.092	9.948	8.371	100,0	84,14

Tablica 13. Isporučene količine kravljeg mlijeka i % EU kvaliteta

Isporučene količine kravljeg mlijeka i EU kvaliteta mlijeka										
Županija	2012.		2013.		2014.		2015.		2016.	
	Isporučeno mlijeka (kg)	% mlijeka EU kvalitete	Isporučeno mlijeka (kg)	% mlijeka EU kvalitete	Isporučeno mlijeka (kg)	% mlijeka EU kvalitete	Isporučeno mlijeka (kg)	% mlijeka EU kvalitete	Isporučeno mlijeka (kg)	% mlijeka EU kvalitete
Brodsko-posavska	19.846.018	93,0	15.209.567	95,3	14.821.676	95,3	14.435.340	95,5	13.115.002	96,0
RH	602.356.733	93,4	503.851.844	95,0	522.694.451	96,1	513.406.175	95,9	489.645.699	96,0

Tablica 14 . Struktura isporučitelja kravljeg mlijeka

Županija	≤50.000 kg		≥ 50.000 kg	
	Broj isporučitelja	Isporučena količina	Broj isporučitelja	Isporučena količina
Brodsko – posavska	162	3.102.175	80	10.012.827
RH	6.728	98.560.120	1.643	391.085.579

Tablica 15. Veličina stada mliječnih i kombiniranih pasmina krava

Županij	Veličina stada	Stada	Krave
Brodsko – posavska	Ukupno	770	5.546
	< 6	524	980
	6-10	99	748
	11-15	49	631
	16-20	36	653
	21-25	20	467
	26-30	13	366
	31-50	17	622
	51-100	8	534
	101-250	4	545

Iz tablice 15. vidljivo je da je u 2016. godini, 68,06% svih stada su stada velične od 1-6 krava u kojima se nalazi 17,67% ukupnog broja krava, 30,39% stada su veličine od 6-50 krava u kojima se nalazi 62,87% ukupnog broja krava, dok je 1,55% stada veličine više od 50 krava u kojima se nalazi 19,46% ukupnog broja krava.

5.2. Svinjogojstvo

Prema podacima HPA u 2016. godini u Republici Hrvatskoj evidentirane su 25.873 uzgojno valjane krmače od čega 23.289 krmača je evidentirano na velikim farmama, a ostatak od 2.584 krmače se nalazi na obiteljskim gospodarstvima. Gledajući pasminsku strukturu ukupnog broja uzgojno valjanih krmača, prevladavaju krmače hibridnih programa PIC i Topigs sa zastupljenošću od 84,8 %. Hrvatski uzgojni program zastupljen je sa 8,70%, dok su izvorne pasmine bile zastupljene s udjelom od 6,42 % u ukupnom broju uzgojno valjanih krmača.

U tablici 16. prikazano je brojno stanje svinja na području Brodsko-posavske županije temeljeno na podacima iz Godišnje dojava brojnog stanja svinja koju posjednici svinja dostavljaju u JRDŽ tijekom prosinca, za gospodarstva koja nisu dostavila Godišnju dojavu brojnog stanja svinja korišteni su podaci iz posljednjeg Veterinarskog pregleda gospodarstva (VPG).

Tablica 16. Ukupan broj gospodarstava, svinja svih kategorija i broj krmača

GODINA	BROJ GOSPODARSTAVA	BROJ SVINJA SVIH KATEGORIJA	BROJ KRMAČA
2015.	6.341	144.343	10.233
2016.	6.344	147.901	10.125

Tablica 17. Pregled broja svinja pod kontrolom proizvodnosti

Županija	Broj nerasta		Broj krmača	
	Velike farme	OPG	Velike farme	OPG
Brodsko-posavska	0	18	0	131
	18		131	

Iz tablice 17. vidljivo je da na području županije nema velike svinjogojske farmu. Što se tiče navedenog broja krmača pod kontrolom proizvodnosti držanih na OPG-ovima prema pasminskoj strukturi prevladavaju krmače crno slavonske svinje (121 grla), te krmače hrvatskog uzgojnog programa (veliki jorkšir 8 grla i landras 2 grla).

5.3. Izvorne pasmine svinja

Evidentiran je značajniji porast broja jedinki ženske populacije uzgojno valjanih krmača crno slavonske svinje sa porastao na 95 krmača u 2015. godini na 121 krmaču u 2016. godini.

Od ukupno 218 evidentiranih uzgajivača na području cijele RH njih 22 je iz Brodsko-posavske županije.

Kako bi se uzgojno valjani nerastići crno slavonske pasmine mogli koristiti u rasplodu provodi se obavezno komisijsko ocjenjivanje istih u starosti od 8 mjeseci. Prema evidenciji HPA u 2016. godini na području RH ukupno su ocjenjena 165 nerastića, od čega 5 nerastića na području Brodsko posavske županije.

5.4. Ovčarstvo

Od oko 600.000 rasplodnih ovaca, koliko ih se uzgaja u Republici Hrvatskoj, uzgojno selekcijski rad se provodi na 39.122 grla, kod 397 uzgajivača i 17 pasmina. U sljedećim tablicama prikazano je brojno stanje ovaca i uzgajivača ovaca u Brodsko – posavskoj županiji 2015. i 2016. godine.

Tablica 18. Broj posjednika/uzgajivača i ovaca

Godina	Broj posjednika	Broj ovaca	Broj uzgajivača upisanih u upisnik uzgojno valjanih ovaca	Broj uzgojno valjanih ovaca
2015.	510	8.914	5	228
2016.	505	10.085	5	214

Tablica 18. prikazuje broj posjednika i ovaca upisanih u JROK, te broj uzgajivača upisanih u upisnik uzgojno valjanih ovaca i broj uzgojno valjanih ovaca na kojima se provodio uzgojno selekcijski rad.

Tablica 19. Pasminski sastav uzgojno valjanih ovaca

Županija	pasmina	Broj ovaca	Broj šilježica	Broj ovnova	Ukupno grla	Broj uzgajivača upisanih u upisnik uzgojno valjanih ovaca
Brodsko - posavska	cigaja	126	48	4	178	3
	merinolandschaf	7	9	1	17	1
	Istočno frizijska	15	3	1	19	1

U tablici 19. prikazana je pasminska zastupljenost u provedbi „Programa uzgoja ovaca u Republici Hrvatskoj“, kao i dobna i spolna struktura uzgojno valjane populacije (ovce, ovnovi i šilježice).

5.5. Kozarstvo

U Republici Hrvatskoj uzgaja se oko 65.000 rasplodnih koza, a temeljem evidencije Hrvatske poljoprivredne agencije uzgojno selekcijski rad se provodi na 6.519 grla kod 94 uzgajivača i 6 pasmina. U tablici 20. prikazano je brojno stanje koza i uzgajivača koza u Brodsko - posavskoj županiji.

Tablica 20. Broj posjednika/uzgajivača i koza u županiji

Godina	Broj posjednika	Broj koza	Broj uzgojno valjanih koza	Broj uzgajivača upisanih u upisnik uzgojno valjanih koza
2015.	144	706	0	0
2016.	138	748	0	0

U Brodsko – posavskoj županiji nema niti jedno stado u kojem se provodi uzgojno selekcijski rad. Tijekom 2016. godine isporukom kozjeg mlijeka bavilo se 161 isporučitelja. Kozje mlijeko otkupljivalo je 9 mljekara i 5 registriranih obiteljskih sirana. Proizvodnja kozjeg mlijeka najzastupljenija je u Varaždinskoj i Međimurskoj županiji. Najveći otkupljivač kozjeg mlijeka, mljekara Vindija d.d. je u 2016. godini otkupila 75,4% isporučenih količina kozjeg mlijeka. Tijekom 2016. u Brodsko - posavskoj županiji nije otkupljivano mlijeko.

5.6. Peradarstvo

Izvorne pasmine peradi

U Republici Hrvatskoj na popisu izvornih i zaštićenih pasmina nalaze se kokoš hrvatica i zagorski puran. Od stavljanja na popis ove izvorne pasmine su se brojčano širile na cijelo područje naše zemlje tako da danas možemo reći da su zastupljene u većem dijelu županija. Hrvatska poljoprivredna agencija provodi uzgojno selekcijski rad nad tim pasminama po prihvaćenom Uzgojnom programu za pojedinu pasminu.

U 2016. godini u Brodsko-posavskoj županiji smanjio se broj uzgajivača kao i broj umatičenih uzgojno valjanih kljunova prikazanih u tablici 21. Možemo reći da je uzgoj ovih pasmina peradi prepoznat kao doprinos očuvanju izvornih i zaštićenih pasmina i kao mogućnost dodatnog prihoda na obiteljskim gospodarstvima.

Tablica 21. Broj uzgajivača i umatičenih kljunova kokoši hrvaticice

Godina	Broj uzgajivača	Broj kljunova
2015.	14	345
2016.	11	250

5.7. Konjogojstvo

U 2016. godini ukupan broj aktivnih kopitara registriranih u Središnjem registru kopitara iznosi 25.655 grla i predstavlja povećanj za 1.316 grla ili 5,4%, u prethodnu 2015. godinu.

Najveći broj registriranih aktivnih kopitara nalazi se na području Sisačko-moslavačke županije (5.316 grla), a najmanji na području Dubrovačko-neretvanske županije (313 grla). U Središnje registru kopitara upisan su grla više od 90 pasmina i uzgojnih tipova te križanaca konja.

Ukupan broj aktivnih konja u 2015. godini registriranih u Središnjem registru kopitara iznosi 22.775 grla. Najveći broj konja nalazi se na području Sisačko-moslavačke županije (5.225 grla), a najmanji na području Dubrovačko-neretvanske županije (110 grla).

U promatranom prediodu broj konja povećan je za 907 grla ili 4,15%, dok je broj magaraca veći za 403 grla ili 16,39%. Hrvatski hladnokrvnjak je najbrojnija populacija konja u RH čija populacija broji 7.156 grla, što je za 4,1 % više u odnosu na prethodnu godinu. Nažalost, hrvatski posavac, kao druga najbrojnija pasmina i dalje bilježi pad broja grla. Tijekom 2016. godine broj grla hrvatskog posavca manji je za svega 12, no u odnosu na 2014. godinu, pad je kumulativno 9,44 %. Populacija lipicanaca i dalje se povećava, a u protekloj godini broj grla je povećan za 4,46%.

Prema podacima u tablici 22. u Brodsko-posavskoj županiji registrirana su 1.745 aktivna grla kopitara koja se nalaze u vlasništvu 453 vlasnika. Najbrojnije pasmine su izvorne i zaštićene pasmine: hrvatski hladnokrvnjak sa 752 grla (121 grla više u odnosu na 2015. ili 19,17%), lipicanac sa 556 grla (66 grla više u odnosu na 2015. ili 13,46%) i hrvatski posavac sa 139 grla.

Tablica 22. Broj grla i pasmina po vlasniku kopitara

PASMINA / UZGOJNI TIP	BROJ GRILA	BROJ VLASNIKA
Ahaltekinac	1	1
Angloarap	4	2
Arapski punokrvnjak	1	1
Arapski konj	2	2
Araber	2	2
Engleski punokrvnjak	9	5
Gidran	1	1
Haflinger	6	5
Hanoveranac	1	1
Hrvatski hladnokrvnjak	752	109
Hrvatski posavac	139	31
Hrvatski kasač	1	1
Slovenski kasač	1	1
Lipicanac	556	159
Lipicanac-B knjiga	40	13
Poni	28	16
Trakener	17	4
Belgijski hladnokrvnjak	1	1
Hrvatski športski konj	5	4
Hrvatski toplokrvnjak	4	3
Mađarski hladnokrvnjak	1	1
Mađarski toplokrvnjak	1	1
Hladnokrvnjaci	15	8
Križanci	24	18
Toplokrvnjaci	79	54
Primorsko dinarski magarac	52	6
Magarci	2	3
UKUPNO	1.745	453

5.8. Pčelarstvo

Provedba uzgojnog programa iz pčelarstva provodi se kod 44 registrirana uzgajivača matica pčela na 9.236 pčelinjih zajednica.

Podaci o broju pčelara i pčelinjih zajednica preuzeti su iz Evidencije pčelara i pčelinjaka koju vodi Hrvatskih pčelarski savez sukladno Pravilniku o državnju pčela i katastru pčelinj pčelinje paše (NN br. 18/08, 29/13, 42/13 i 65/14).

Tablica 23. pčelara i pčelinjih zajednica

Županija	Broj pčelara	Udio %	Broj pčelinjih zajednica	Udio %	Prosječno po pčelaru
Brodsko-posavska	413	3,61	18.794	3,79	45,51
Republika Hrvatska	11.440	100	495.805	100	43,34

Iz tablice 23. vidljivo je da udio pčelara Brodsko-posavske županije u ukupnom broju pčelara RH iznosi 413 ili 3,61 %, a pčelinjih zajednica 3,79%. Broj pčelinjih zajednica prosječno po pčelaru u Brodsko-posavskoj županiji iznosi 45,51 % i veći je u odnosu na RH gdje je 43,34%.

6. Obnavljanje i održavanje kanala III i IV reda

Vrijednost izvedenih radova na obnavljanju i održavanju kanala na području Brodsko-posavske županije u 2016. godini ukupno su iznosili **10.644.696,09 kn** što je povećanje za 4.891.286,84 kn ili 85,01% u odnosu na 2015. godinu.

Raspored sredstava utrošen za poslove je slijedeći za slivno područje:

- VGI «Brodsko posavina» Slavonski Brod **6.415.724,34 kn**
- VGI «Šumetlica-Crnac» Nova Gradiška **4.228.971,75 kn**

Na oba slivna područja pokošeno je i održavano ukupno 1.556,05 km kanala, dok je za obnovu i uređenje preostalo 2.410,05 km kanala ili 61,68% od sveukupno 3.966,10 km kanala.

7. IPARD Program

Ugovoreni iznos ulaganja za 23 projekta iz IPARD Mjera 101., 103., 301., 302., 202. i 501. na području Brodsko-posavske županije u razdoblju 2011. do 2016. godine iznosio je 72.553.942,75 mil. kn, a ugovoreni iznos potpore 40.916.853,36 kn.

Investitorima je za 26 projekta isplaćeno 39.642.073,14 milijuna kn za:

- ulaganje u obiteljska poljoprivredna gospodarstva za stočarsku (sektori mljekarstva, govedarstva, peradarstva i svinjogojstva) te biljnu proizvodnju (sektor žitarica i uljarica – skladišni kapaciteti i ulaganja u poljoprivrednu mehanizaciju),
- preradu voća te skladištenje duboko smrznutih proizvoda,
- uzgoj gljiva,
- LAG-ove Zapadna Slavonija i Posavina za pripremu i provedbu „Priprema i provedba lokalnih strategija ruralnog razvoja“
- rekonstrukciju lokalnih nerazvrstanih cesta u općini Klakar i Brodski Stupnik.

Ukupan iznos ulaganja od 39.642.073,14 kn investitori su u Brodsko-posavskoj županiji ulagali po godinama kako slijedi:

- 2013. isplaćeno 20.341.825,83 kn,
- 2014. isplaćeno 9.406.073,47 kn,
- 2015. isplaćeno 3.673.891,63 kn
- 2016. isplaćen je preostali iznos **6.220.282,21 kn kako je navedeno u tablici 26.** Rekapitulacija realiziranih izravnih plaćanja i potpora u poljoprivredi BPŽ 2014.-2016.

IPARD programom stvarale su se obveze do dana provedbe novog Programa ruralnog Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.

8. Program ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014. – 2020. godine

Program ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014. – 2020. vrijedan oko 2.4 milijarde EUR-a, počeo se stvarati još 2012. godine te je službeno odobren 26. svibnja 2015. godine. Odluka o odobrenju predstavlja krunu tog dugotrajnog procesa u koji su bili uključeni domaći stručnjaci, mahom djelatnici Ministarstva poljoprivrede i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razdoblju.

Programom je definirano 16 mjera koje imaju za cilj povećanje konkurentnosti hrvatske poljoprivrede, šumarstva i prerađivačke industrije, ali i unaprjeđenja životnih i radnih uvjeta u ruralnim područjima uopće. nPrihvatljiva ulaganja unutar mjera Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. sufinancirana su većim dijelom sredstvima Europske unije putem Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) (engl.EAFRD) dok je ostatak sufinanciran sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Iz Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014. – 2020. kroz dva objavljena natječaja za ulaganje u sklopu Mjere 4. Ulaganja u fizičku imovinu tip operacije 4.1.1., 4.1.2. i 4.2.1. za korisnike s područja Brodsko-posavske županije odobren je iznos od 33.073.109,76 kn, a isplaćena potpora od 6.288.925,36 kn.

Za tip operacije 4.1.1., Restrukturiranje modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava, sektor voća i povrća te sektor stočarstva i peradarstva odobren je ukupan iznos od 32.238.610,19 kn, a ukupno isplaćena potpora u iznosu od 5.882.266,52 kn prikazanih u tablici 24.

Tablica 24. Odobreni i isplaćeni korisnici za Mjeru 4. Operacija 4.1.1. – ulaganja u fizičku imovinu

Rd. Br.	Naziv korisnika	Sjedište	Naziv ulaganja	Iznos odobrene potpore (HRK)	Iznos isplaćene potpore (HRK)
1.	OPG BABIĆ	Staro Petrovo Selo	Ulaganje u izgradnju nadstrešnice za sklanjanje životinja te nabavku poljoprivredne mehanizacije	6.096.546,85	
2.	SVINJOGOJSTVO KOLESARIĆ, OBRT ZA POLJ. PROIZV.	Bebrina	Ulaganje u građenje i opremanje farme za tov svinja te nabavku poljoprivredne mehanizacije	11.969.458,05	5.882.266,52
3.	JOSIP GLIBO	Slavonski Brod	Ulaganje u podizanje novih višeg. Nasada i kupnju opreme za vlastitu primarnu proizvodnju i u gosp. vozilo	138.129,61	
4.	NIKOLA SELETKOVIĆ	Donji Andrijevići	Nabavka poljoprivredne mehanizacije	528.424,86	
5.	LUKA ŠMIT	Nova Kapela	NABAVKA POLJOPRIVREDNE MEHANIZACIJE I OPREME	6.131.094,25	
6.	DINKO BILEŠIĆ	Staro Petrovo Selo	Nabavka poljoprivredne mehanizacije	4.855.408,13	
7.	MIRKO VUKSANOVIĆ	Gundinci	Ulaganje u poljoprivrednu mehanizaciju	99.206,50	
8.	ADAM BLAŽEVAC	Klakar	Nabava kombajna	731.341,82	
9.	OBITELJSKO GOSP. KOCIĆ	Kruševica	Ulaganje u nabavu poljoprivredne mehanizacije i opreme	938.029,40	
10.	MARIJANA VIDIĆ POLETO	Ratkovac	Nabava poljop. mehanizacije, opreme i gospodarskog vozila	230.698,72	
11.	DAVID ZEČIĆ	Laze	Nabava poljoprivredne mehanizacije	520.272,00	
UKUPNO				32.238.610,19	5.882.266,52

Izvor: APRRR Sektor za financije, Služba za izvještavanje

Za tip operacije 4.1.2., Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš te tip operacije 4.2.1. "Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima" za mikro, male i srednje te velike korisnike u okviru mjere 4 "Ulaganja u fizičku imovinu" iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. odobren je iznosi od 834.499,57 kn, a ukupno isplaćena potpora iznosi 406.658,84 kn, kako je prikazano u tablici 25.

Tablica 25. Odobreni i isplaćeni korisnici za Mjeru 4. Operacija 4.1.2. i 4.2.1.

Rd. Br.	Naziv korisnika	Sjedište	Naziv ulaganja	Iznos odobrene potpore (HRK)	Iznos isplaćene potpore (HRK)
1.	SVINJOGOJSTVO KOLESARIĆ, OBRT ZA POLJOPRIVREDNU PROIZVODNJU	Bebrina	Ulaganje u građenje vlastitih skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i digestate uključujući opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja i digestata za vlastite potrebe od minimalno 70%; Ulaganje u građenje vlastitih skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i digestate uključujući opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja i digestata za vlastite potrebe od minimalno 70% -	834.499,57	406.658,84

Izvor: APRRR Sektor za financije, Služba za izvještavanje

9. MJERA 5. Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju je Brodsko-posavskoj županiji odobrila isplatila ukupno **4.524.106,25 kn** Za Mjeru 5. Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020. i javnog natječaja za podmjeru 5.2., tip operacije „Razminiranje poljoprivrednog zemljišta“.

Namjenska sredstva u županijski proračun doznačena su 2015. godine u 50%-tnom iznosu od 2.262.000,00 kn i 2016. godine preostali 50%-tni iznos os 2.262.106,25 kn kako je vidljivo u tablici 26.

10. REKAPITULACIJA REALIZIRANIH IZRAVNIH PLAĆANJA I POTPORA U POLJOPRIVREDI BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE 2014. - 2016.

Tablica 26. Rekapitulacija realiziranih izravnih plaćanja i potpora u poljoprivredi BPŽ 2014.-2016.

R. br.	NAMJENA	ISPLAĆENA POTPORA (kn)			INDEKS POTPORA 16/15	UDIO U UKUPNIM POTPORAMA U 2016. (%)
		2014.	2015.	2016.		
DRŽAVNA POTPORA POLJOPRIVREDI I RURALNOM RAZVOJU						
1.	Osnovno plaćanje	99.244.550,51	160.963.494,40	63.322.878,56	39,34	30,12
2.	Preraspodijeljeno plaćanje	-	4.839.249,11	14.805.660,06	305,95	7,04
3.	ZPP-mjere uređenja tržišta poljoprivrednih proizvoda, proizv. vez. i pčelarstvo	1.533.299,84	1.753.563,00	-	-	-
4.	Zeleno plaćanje	-	-	43.927.095,84	-	20,90
5.	Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima	-	-	28.663.956,29	-	13,64
6.	Plaćanja za mlade poljoprivrednike	-	-	3.174.695,65	-	1,51
7.	Proizv. vez. plać. za šećernu repe	1.755.732,94	-	1.256.678,60	-	0,60
8.	Duhan	66.091,38	-	41.783,94	-	0,02
9.	Proizv. vez. pl. za krave dojlje	2.129.118,01	-	1.954.239,78	-	0,93
10.	Pr. vez. pl. za krave u proizv. mlj.	-	-	4.605.536,40	-	2,19
11.	Mliječne krave	1.681.596,07	-	1.518.303,84	-	0,72
12.	Porizv. Vez. plaćanja za tov junadi	-	-	1.895.281,15	-	0,90
13.	Proizv. vezana plaćanja za ovce i koze	379.846,49	-	393.242,72	-	0,19
14.	Proizv. vezana plaćanja za povrće	-	-	504.483,84	-	0,24
15.	Proizv. vez. plać. za proteinske usjeve	-	-	5.451.641,21	-	2,59
16.	Proizvodno vezana plaćanja za voće	-	-	1.129.776,30	-	0,54
17.	Raspolodne krmače	1.039.496,94	-	1.357.033,20	-	0,65
18.	Ekološka polj. Proizvodnja	4.829.280,37	4.551.156,34	5.179.132,10	113,80	2,46
19.	Integrirana polj. Proizvodnja	1.218.741,67	949.239,56	-	-	-
20.	Očuvanje izvorn. i zaštićenih pasmina	848.011,34	756.958,58	1.065.214,21	140,72	0,51
21.	Očuv. izv. i zašt. vrsta kult. polj. bilja	27.493,15	34.731,82	15.199,09	43,76	0,01
22.	Očuv. travnjaka velike prirodne vrijed.	-	-	27.073,71	-	0,01
23.	Održavanje ekstezivnih voćnjaka	-	-	6.199,33	-	0,01
24.	Pilot mjera za zaštitu kosca Crex crex	-	-	2.766,85	-	-
25.	Plaćanja u gorsko planinskim podr.	-	-	3.997,87	-	-
26.	Uzgoj slatk.ribe i eko ribnjaka i interv.	1.388.095,72	1.681.128,79	-	-	-
27.	Potp. doh. nekomerc. poljoprivredn.	39.333,34	26.000,00	-	-	-
28.	Osiguranje od mogućih šteta u polj	947.438,76	1.094.424,76	-	-	-
29.	Teži uvjeti gospodarenja u polj.	1.189.115,37	1.172.375,15	-	-	-
30.	Org. manifestacija i ruralne mjere	97.228,30	148.000,00	-	-	-
Ukupno biljna i stočarska proizvodnja, ribarstvo i ruralni razvoj		118.414.470,20	177.970.321,51	180.301.870,54	101,31	85,77
31.	Održavanje kanala	3.228.934,19	5.753.409,25	10.644.696,09	185,02	5,06
32.	Navodnjavanje	0	592.440,00	1.377.400,00	232,50	0,66
33.	IPARD	9.406.073,47	3.673.891,93	6.220.282,21	169,31	2,96
34.	MJERA 18.	-	26.320.058,02	-	-	-
35.	PROGRAM RRRH MJERA 05.	-	2.262.000,00	2.262.106,25	100	1,08
36.	PROGRAM RRRH MJERA 04.	-	-	6.288.925,36	-	2,99
UKUPNO:		131.049.477,86	216.572.120,41	207.095.280,45	95,62	98,51
PRORAČUNSKA SREDSTVA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE ZA RAZVOJ POLJOPRIVREDE						
34.	Programi, subvencije, edukacije	2.010.404,10	2.242.958,33	3.124.176,44	139,29	1,49
SVEUKUPNO:		133.059.881,96	218.815.078,74	210.219.456,89	96,07	100

Iz podataka prikazanih u tablici 26. vidljivo je sljedeće:

1. Ukupno ostvarene novčane potpore za razvoj poljoprivrede Brodsko-posavske županije u 2016. godini iz državnog proračnu iznose 207.095.280,45 kn, dok sa županijskim sredstvima sveukupno iznose **210.219.456,89 kn i manja su za 8.595.621,85 kn, odnosno 3,93% u usporedbi sa 2015. godinom.**
2. U strukturi ukupno ostvarenih državnih novčanih potpora u 2016. godini u iznosu od 207.095.280,45 kn, na izravna plaćanja za biljnu i stočarsku proizvodnju, ribarstvo i ruralni razvoj odnosi se **180.301.870,54 kn (87,06%)** i veća su za 2.331.549,03 kn ili 1,31% u odnosu na 2015. godinu.

U preostalom iznosu od 26.793.409,91 kn (12,93%) participiraju: održavanje kanala, navodnjavanje, IPARD, te Mjera 04. i Mjera 05. iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. i ona su manja za 11.808.389,29 kn ili 30,6 % u odnosu na 2015. godinu zbog isplaćenih sredstava iz EAFRD ruralne mjere, Mjera 18. „Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku“ u iznosu od 26.320.058,02 kn.

3. Od sveukupno isplaćenih novčanih potpora uključujući županijska sredstva najveći udio odnosi se na osnovno plaćanje (30,12 %), zeleno plaćanje (20,90 %), plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima (13,64 %), preraspodijeljeno plaćanje (7,04 %), održavanje kanala (5,06%), Mjera 04. (2,99%), IPARD (2,96%), proizvodno vezana plaćanja za proteinska plaćanja (2,59%), ekološka poljoprivreda (2,46%), proizvodno vezana plaćanja za krave u proizvodnji mlijeka (2,19%), plaćanje za mlade poljoprivrednike (1,51%), Mjera 05. (1,08%), proizvodno vezana plaćanja za tov junadi (0,90%), mliječne krave (0,72%), navodnjavanje (0,66%), rasplodne krmače (0,65%), proizvodno vezana plaćanja za šećernu repu (0,60%), proizvodno vezana plaćanja za voće (0,54%), očuvanje izvornih i zaštićenih pasmina s 0,51%, i ostalo.

Brodsko-posavska županija je sa svojim sredstvima u razvoju poljoprivrede u ukupnim sredstvima sudjelovala s 1,49%.

4. **Ostvareni pozitivan financijski rezultat u poljoprivredi nije polučio očekivani pozitivni gospodarski pomak u bavljenju poljoprivrednom proizvodnjom iako je došlo do povećanja izdvajanja sredstava kod izravnih plaćanja obuhvaćenim Zajedničkom poljoprivrednom politikom Europske Unije.**

U konačnici je financijsko izdvajanje za cjelokupnu poljoprivrednu proizvodnju na području Brodsko-posavske županije rezultiralo sveukupno manje isplaćenim izravnim plaćanjima i potporama u 2016. godinu za 8,6 milijuna kuna ili 3,93 % u odnosu na 2015. godinu. Primarni razlozi su okolnosti iz 2015. godine kada je Ministarstvo poljoprivrede isplatilo 26.320.058,02 kn iz Mjere 18. „Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku.“

11. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Iz svega navedenoga može se zaključiti da je 2016. godina za poljoprivredu Brodsko-posavske županije ostvaren pozitivan financijski rezultat koji upućuju na promjenu negativnih trendova u pozitivne, a to se potkrijepljuje u sažetku slijedećim podacima:

- Treba naglasiti **pozitivni financijski rezultat u poljoprivredi od 12,8 milijuna kuna u ukupnom pozitivnom poslovanju gospodarstva Brodsko-posavske županije u 2016. godini**, što je povećanje za 4,03 milijuna kuna ili 46,18% u odnosu na 2015. Konkurentnost poljoprivredne proizvodnje u 2016. godini ogleda se u povećanju izvoza u odnosu na 2015. za 12%, odnosno 208 milijuna USD, ali i minimalnom povećanju uvoza za 4,03 %, odnosno 99 milijuna USD, ali je **u konačnici ostvarena negativna vanjskotrgovinska razmjena poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u iznosu 965 milijuna USD. Pozitivno je povećanje pokrivenosti uvoza izvozom koji je iznosio 66,6%, ili 5% više u odnosu na 2015. godinu, što je najbolji rezultat u zadnje 22 godine.**
- Ukupna poljoprivredna proizvodnja prema podnesenim zahtjevima za državnom potporom odvijala se na 63.071,71 ha, koja uključuje ekološku proizvodnju na 5.685,15 ha te predstavlja povećanje za 1.101,46 ha ili 0,98 % poljoprivrednih površina u sustavu potpora u odnosu na 2015. godinu. Najveća zasijanost površina u 2016. godini tradicionalno je sa žitaricama na 36.327,82 ha, što je 1.856,77 ha ili 5,39% u odnosu na 2015. godinu, dok se dohodovnije proizvodnja uljane repice proizvodila na 10.032,62 ha, što je povećanje za 1.210,51 ha ili 13,72% u odnosu na prethodnu godinu.

Savjetodavna služba i Hrvatska poljoprivredna agencija trebaju i dalje educirati obiteljska poljoprivredna gospodarstva za proizvodnju dohodovnijih kultura te ekološku proizvodnju. Od stručnih službi, CTR-a, županijskih upravnih odjela, LAG-ova te jedinica lokalna samouprave očekuje se pružanje potrebnih informacija potencijalnim korisnicima za bolje iskorištavanje sredstava na objavljenim natječajima za provedbu mjera i podmjera s pojedinim tipovima operacija iz Programa ruralnog razvoja RH 2014. – 2020.
- Proizvodni pokazatelji stočarske proizvodnje kroz aktivnosti Hrvatske poljoprivredne agencije tijekom 2016. godine odnose se na:
 - ukupan uzgoj 5.546 krava svih pasmina što je 392 krava manje ili 6,61 % u odnosu na prethodnu godinu. Već šest godina bilježi se smanjen broja isporučitelja i njih je u 2016. bilo 242, manje za 77 u odnosu na 2015. Također bilježi se šest godina za redom smanjena proizvodnja mlijeka koja je u 2016. iznosila 13.115.002 kg ili 1.320.338 kg manje mlijeka u odnosu na 2015. godinu.

Prema veličini 68,06% svih stada su stada velične od 1-6 krava u kojima se nalazi 17,67% ukupnog broja krava, 30,39% stada su veličine od 6-50 krava u kojima se nalazi 62,87% ukupnog broja krava, dok je 1,55% stada veličine više od 50 krava u kojima se nalazi 19,46% ukupnog broja krava.

- na obiteljskim gospodarstvima ukupno 10.125, (108 manje) krmača, dok je ukupno 147.901 svinja svih kategorija (3.558 više) u odnosu na 2015. godinu. Pod kontrolom proizvodnosti evidentiran je značajni porast broja jedinki populacije krmača crne slavonske svinje sa 121 grlom što je 26 više krmača u odnosu na prethodnu godinu.
- registrirana su 1.745 aktivna grla kopitara u vlasništvu 341 vlasnika što je za 192 grla više i 112 vlasnika više u odnosu na 2015. godinu. Najbrojnije su izvorne i zaštićene pasmine: hrvatski hladnokrvnjak sa 752 grla (121 grla više u odnosu na 2015. ili 19,17%), lipicanac sa 556 grla (66 grla više u odnosu na 2015. ili 13,46%) i hrvatski posavac sa 139 grla.
- U upisnik poljoprivrednih gospodarstava upisano je 7.389 gospodarstava što je 328 ili 4,25 % manje obiteljskih gospodarstava na području Brodsko-posavske županije u odnosu na 2015. godinu, a treću godinu za redom smanjenje je i na državnoj razini za 8.232 ili 4,61% te je u Upisnik ukupno upisano 170.515 poljoprivrednih gospodarstava.
- Iz Programa ruralnog razvoja RH za razdoblje 2014. – 2020. za ulaganje u sklopu Mjere 4. Ulaganja u fizičku imovinu tip operacije 4.1.1., 4.1.2. i 4.2.1. za korisnike s područja Brodsko-posavske županije odobren je iznos od 33.073.109,76 kn, a isplaćena potpora u iznosu od 6.288.925,36 kn.
- Ukupno isplaćene novčane potpore za razvoj poljoprivrede Brodsko-posavske županije u 2016. godini sveukupno iznose **210.219.456,89 kn** i manja su za **8.595.621,85 kn**, odnosno **3,93% u usporedbi sa 2015. godinom**.
- Prema Programima raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem na području 28 jedinica lokalne samouprave na području Brodsko posavske županije od ukupno 43.879,37 ha, raspolagalo se s 28.430,7077 ha ili 64,79% te predstavlja povećanje raspolaganja za 2.324,93 ha ili 8,9% u odnosu na prethodnu godinu, a prema slijedećim namjenama:

- Zakup	9.899,3105 ha (34,82%)
- Prodaja	6.748,4936 ha (23,74%)
- Dugogodišnji zakup	1.779,2176 ha (6,26%)
- Privremeno korištenje temeljem mirnog posjeda	1.261,5400 ha (4,44%)
- Privremeno korištenje temeljem isteklih ugovora o zakupu	1.008,3300 ha (3,55%)
- Ugovor o privremenom zakupu državnog zemljišta	4.020,6123 ha (14,14%)
- Zakup ribnjaka	1.861,0528 ha (6,55%)
- Koncesija	1.520,4859 ha (4,93%)
- Zakup zajedničkih pašnjaka	331,6650 ha (1,17%)

Kako bi se u funkciju stavio cjelokupni zemljišni fond u vlasništvu države Agencija za poljoprivredno zemljište treba uskladiti i evidentirati preostalih **15.448,6623 ha**.

Slijedom navedenog za daljnje raspolaganje državnim poljoprivrednim zemljištem intencija je u prijedlogu novog Zakona o poljoprivrednom zemljištu omogućiti jedinicama lokalne samouprave isključive ovlasti u provedbi novog Zakona, budući su iste najbolje upoznate sa stanjem i problematikom raspolaganja državnim poljoprivrednim zemljištem na svome području.

S poštovanjem,

PROČELNIK

Zeljko Burazović, mag.ing.agr.